

Nguyễn hữu ba

dân ca VIỆT NAM

TRUNG-TÂM HỌC-LIỆU XUẤT-BẢN

Nguyễn nổi lại cung đàn vạn thuở

Năm ngàn xưa rung chuyển tận nghìn sau...

NGUYỄN-HỮU.BA

TRUNG TÂM HỌC-LIỆU BỘ GIÁO-DỤC

In lần thứ nhất (1961) : 3000 cuốn

In lần thứ hai (1971) : 2000 cuốn

G.S. NGUYỄN-HỮU-BA

Giám - đốc

Trường Âm - nhạc và Kịch - nghệ Huế

DÂN - CA VIỆT - NAM

« VIETNAMESE FOLK SONGS »

' CHANSONS FOLKLORIQUES DU VIETNAM '

歌 民 南 越

Sọn theo chương - trình
Trường Quốc-gia âm-nhạc
và Kịch-nghệ cho các lớp
Ca - xướng, Nhạc-pháp,
Trung-đồng Sư - phạm và
các lớp ở Trường Trung
Tiểu-học Phổ - thông

TẬP I

Trung-tâm Học-liệu
Bộ GIÁO-DỤC

Kính dâng **MẸ**

Người đầu tiên rót vào hồn con
«nguồn nhạc Dân-Tộc» bằng những...
Giọng Ru hời... Tiếng Hò khoan...
Giọng điệu của quê-hương đất nước ;
Tiếng lòng của những Bà Mẹ Việt-Nam.

ĐƯỜNG LỐI

Phục hưng quốc nhạc

« Trích một đoạn trong bài thuyết trình về
Ngành Quốc-nhạc của Trường Quốc-Gia Âm-
nhạc, nhân buổi ra mắt Trường tại Sài Gòn
ngày 4-5-1957, do Ô. Nguyễn-hữu-Ba đọc. »

... Mỗi quốc-gia trên thế giới đều có một nền quốc-nhạc riêng. Để bảo tồn tinh-chất độc-lập và văn-minh truyền thống của mỗi dân-tộc, nhiều nước đã có trường âm-nhạc từ lâu để dạy dân trong nước học quốc-nhạc như học quốc-ngữ quốc-văn.

Quốc-gia Việt-nam đã có một nền quốc-nhạc truyền-thống, bắt nguồn từ tiếng nói giọng nói của người Việt, và đã tiến dần lên theo đà văn-minh của dân-tộc.

Nhạc Việt gồm có hai phần: A- Nhạc chính-tông do dân-tộc tạo-tác. B- Nhạc ngoại-lai đã được Việt-hóa.

Tất cả gồm có nhiều bộ-môn, hàng trăm nhạc-cụ, hàng ngàn nhạc-điệu, với nghệ-thuật cao đẹp, với màu sắc cổ-hữu, muôn đời. Như thế là đã bị suy tàn rất nhiều bởi những cơn biến cố của lịch-sử.

Ngày nay nước nhà đã độc-lập, mọi bản-năng bản-sắc của dân-tộc cần phải được đề cao, nên mới có Trường Quốc-gia âm-nhạc và đề xứng đáng với tính cách độc-lập tiến-bộ của một quốc-gia đối với quốc-tế trên địa-hạt âm-thanh, chỉ có quốc-nhạc mới tiêu-biểu được quốc-tính thuần-túy như các nước khác. Vì vậy công việc phục-hưng quốc-nhạc, là vấn đề cấp bách, cần có một đường lối rõ-ràng khả-dĩ bảo tồn được tính chất dân-tộc mà vẫn tiến song song với văn-minh nhân-loại. Như thế mới tránh khỏi cái nạn « bảo-tồn thoái-hóa » hay « tiến-bộ vong-bản »...

PHÊ BÌNH

L.M. NGÕ-DUY-LINH

Giáo-Sư Hòa-âm, Hợp-ca

ẢNH :

Ô. NGUYỄN-CAO-ĐÀM

Hon Kortrijk, ARPS

Ô. TRẦN-CAO-LĨNH

A R P S

BÌA :

HOÀNG-NGỌC-BIÊN

Với tài liệu tranh mộc-bản

Việt-Nam đầu thế kỷ XX

của

G.s. NGUYỄN-KHẮC-NGŨ

MỤC - LỤC

	TRANG
— SONG CA (Ảnh phụ bản)	1
— LỜI TỰA	3
— LỜI NÓI ĐẦU	7
— ĐỌC « DÂN-CA VIỆT-NAM »	9
— LỐI GHI NHẠC CỔ-TRUYỀN V.N.	13
— VƯỢT SÓNG (Ảnh phụ bản)	15
— HÁT CHÈO THUYỀN (Dân-ca miền Bắc)	18
— LÝ TÌNH-TANG (Dân-ca miền Trung)	20
— TRỐNG QUÂN (Dân-ca miền Bắc)	22
— LÝ CON SÁO (Quảng) (Dân-ca miền Trung)	24
— LÝ GIANG-NAM (Dân-ca miền Trung)	26
— NGỰA Ô (Ảnh phụ bản)	29
— LÝ NGỰA Ô (Bắc) (Dân-ca miền Nam)	32
— NGỒI TỰA SONG ĐÀO (Dân-ca miền Bắc)	34
— LÝ CON SÁO (Huế) (Dân-ca miền Trung)	40
— LÝ NAM XANG (Dân-ca miền Trung)	41
— CẤY LÚA (Ảnh phụ bản)	43
— HÒ LƠ (Dân-ca miền Trung)	46
— HÒ QUÉT VÔI hay HÒ NỆN (Dân-ca miền Trung)	50
— CÒ LÃ (Dân-ca miền Bắc)	54
— RU CON (Ảnh phụ bản)	61
— RU CON (Dân-ca miền Trung)	64
— LÝ QUA ĐÈO (Dân-ca miền Trung)	67
— HỒ GIANG (HẬY) (Dân-ca miền Trung)	69
— TRỐNG CƠM (Dân-ca miền Bắc)	70
— ĐÈN CÙ (Đèn kéo quân) (Dân-ca miền Bắc)	72
— ĐIỀU ẮN XIN (Dân-ca miền Trung)	73
— CHIM QUYÊN (Dân-ca miền Nam)	74
— ĐUÔI CU ĐUÔI CHIM (Dân-ca miền Trung)	75
— NGỎ TRÚC (Ảnh phụ bản)	77
— PHIÊN DỊCH	79

Cao-Đàm Hon Kortrijk, ARPS

S O N G C A

LỜI TỰA

Trong giai-đoạn kiến-thiết quốc-gia hiện nay, vấn đề phục-hưng và cải-thiện Ca-Nhạc truyền-thống là một điều thiết-yếu cần được thực-hiện song-song với những mục-tiêu xây-dựng cơ-sở tinh-thần khác.

Trên phương-diện sinh-hoạt trí-thức, chỉ có trong lãnh-vực văn-ngệ con người hiện-đại mới không tránh khỏi sự khuất-phục tự-nhiên trước những thành-tích của dĩ-vãng. Dầu có say-đắm với sự tìm-tòi những kiểu nhà mới mấy đi nữa, một kiến-trúc-sư cũng đành thán-phục những lối kiến trúc của điện Parthenon hay của giáo-đường Cô-Tích. Một họa-sĩ đầy nhiệt-vọng nghiên-cứu những cách đối-chiếu màu-sắc cổ tạo ra những nét vẽ mới, riêng-biệt của mình cũng vẫn là một tín-đồ nhiệt-tâm của nghệ-thuật cổ-đại hay của các danh-nhân thuộc thời Văn-ngệ phục-hưng. Hơn nữa, chúng ta cũng từng nhận-thức vai trò chính-xác của nhạc-sư J.S. Bach trong cuộc cách-mạng âm-nhạc ở Tây-Phương sau thế-giới đại-chiến thứ nhất.

Nhìn lại âm-nhạc của ta trong thời cận-đại thì trong phái sáng-tác theo thể quốc-thuần, bài Hành-Vân của miền Trung đã gây không ít nhạc-hứng nếu không nói là ảnh-hưởng cho tác-giả nhạc-khúc Dạ-Cồ-Hoài-Lang hay Vọng-Cồ. Mặt khác, phái nhạc sáng tác theo thể Tây-Phương cũng thường hay mượn các nhạc-điệu cổ-truyền như gần đây một vài đề nhạc trích mượn trong các bản Xuân-Phong, Long-Hồ-Hội và Bình-Bán-Văn đã được nữ danh cầm L. Thái-Thị-Lan (Bà Nguyễn Văn-Tý) khai-thác một cách tuyệt-diệu trong danh-phẩm Tết-Nguyên-Đán.

Như vậy nghệ-thuật của dĩ-vãng đối với nghệ-sĩ thời nay không những là một vòng xích niên-đại mà còn là một trường học cho nghệ-sĩ và một thức ăn tinh-thần cho con người nói chung.

Vì xác thịt của con người là sản-phẩm của địa-thờ cũng như sản-phẩm của nhân-loại, từ lúc khởi-nguyên nó đã phát-sinh thức ăn tinh-thần cho văn - nghệ - sĩ, cho nên chúng ta có thể nói rằng cái tài-sản tinh-thần của con người hiện-đại cũng do các sản-phẩm của tiền-bối nuôi-nấng.

Dĩ-vãng đã thành-tựu cái thức ăn tinh-thần cần-yếu để đem lại liên-tiếp cho chúng ta nhiều hoan-lạc luôn luôn đổi mới. Nói như thế không phải là chúng ta không chờ đợi điều gì trong tương-lai. Nhưng thật ra đối với nghệ-thuật không có cái gì gọi là quá-khứ hay tương-lai, mà nó chỉ có cái hiện-tại là quan-trọng hơn hết. Bởi vì một tác-phẩm bất cứ thuộc thời đại nào cũng chỉ có thể sống theo mức sinh-tồn do con người định-đoạt. Cũng do đó mà trước con người hiện-đại như chúng ta, từ hạng công-nhân cho đến kẻ dùng nghệ-thuật, đều có bồn-phận chứng-minh cái dĩ-vãng sống lại trong hiện tại và nó chứa được cả cái mầm tương-lai như thế nào.

Vậy, trong khi những điệu hát, lời hò truyền-thống của chúng ta đang bị thất-lạc dần-dần và giữa lúc nhiều sự-kiện khác đã khiến cho dân-ta càng ngày càng mất hẳn thị-hiểu ca hát những âm-điệu cổ-truyền trong sinh-hoạt hằng ngày, thì việc tìm đường vạch lối sáng-tác cho thích-hợp với sắc-thái dân-tộc của mình lại thường khi được nêu ra bàn-luận khá nhiều, đề dĩ nhiên rồi nó chỉ được giải-quyết theo cách thức « đặt cày trước trâu ».

Trên phương-diện âm-nhạc giáo-dục, nếu học-sinh cần phải biết qua tiểu-sử của một danh-tài như J.S. Bach hoặc thông hiểu ba thể thức sáng-tác của nhạc-sư L.V. Beethoven thì sự biết hát ít nhiều điệu-ca truyền-thống của dân-tộc mình lại là một lợi ích càng quan-trọng hơn nữa, chính vì nó là một nhạc ngữ tự-nhiên như tiếng mẹ đẻ đối với ngôn-ngữ hay văn-chương. Và lại những tác-phẩm thuộc các hình-thức nghệ-thuật dân-ca hay nhạc cổ-truyền cần phải chiếm một địa vị hão hạng trong giáo-dục của những nước mà âm - nhạc lại hoàn toàn khác xa âm - nhạc Tây-Phương.

Sự bảo tồn ca-nhạc truyền-thống hay dân-ca bằng cách ghi-âm trên đĩa hát, băng nhựa, điện-ảnh hay bằng lối ký-âm sẽ giúp chúng ta thể-hiện một điều càng hiệu-quả và thuận-hóa hơn nữa là gieo nó vào trí nhớ của học-sinh.

Cũng nhờ ở dân-ca mà ý-thức âm-nhạc của trẻ con cũng như quần chúng có thể phát-triển được một cách trực tiếp và sâu-xa hơn hết. Vai trò của nó là chủ yếu trong mọi sự giáo-hóa con người, và thể-lực của nó trong sự xác-định thị-hiểu nhạc của quần-chúng cũng không kém quan-trọng.

Quả thật là chúng ta có một nền dân-ca và ca-nhạc cổ-truyền khá phong-phú song hình như hiện nay nó đang sắp biến thành vô-hình.

Đề cứu-vãn sự trạng ấy, chúng ta phải cấp-thời tự-nhận bồn-phận sưu-tầm và phổ-biến, tùy theo khả-năng và phương-tiện của mình, đề có thể đưa dần dần cái di-sản tinh-thần quý-báu này trở ra ánh-sáng như các nước khác đã thực-hiện và đang tiếp-tục từ lâu nay.

Vì vậy, tôi rất hoan-hỉ và ngưỡng-mộ trước thiện-chí và thành-tích đáng khen ngợi của Giáo-Sư NGUYỄN-HỮU-BA trong công-việc sưu-tập quyền Dân-Ca thứ nhất này. Tuy các âm-điệu được ghi-chép theo ký-âm-pháp Tây-Phương có thể tạo nên một vài khuyết điểm đôi khi làm giảm phần nào cái tinh-túy của điệu nhạc-cổ, nhưng chúng tôi hoàn-loàn tin-lường ở lòng vị-tha và tinh-thần chân-thật xây-dựng của giới sành-nghe đề tương-tiếp chỉ bảo lẫn nhau trong sự thành-dạt không những một lợi-ích chung đối với nhạc-nghe nước nhà mà còn là một diệu-dụng cho các chuyên-viên nghiên-cứu nhạc-học cũng như phong-tục-học.

Tôi thành tâm mong mỗi cho công việc trọng-yếu này sẽ được soạn-giả hăng hái tiếp-tục và các đồng-nghệp lưu-ý đề mai kia trên khắp sơn-hà nước Việt những điệu dân-ca kỳ-diệu sẽ được rập rình hát lên đề hòa theo những trang sử huy hoàng, những cảm-giác và cảnh-sắc sinh-hoạt muôn-thuở của nhân-dân ta.

Ước ao sao từ nay, các nhà soạn-nhạc Việt-Nam sẽ liên-kết trong một chí-hướng bồ cứu nhạc-nghe nước nhà cho mỗi ngày nó càng thêm thịnh-lợi và xứng hợp với phong-hóa dân-tộc. Vậy đề tiêu biểu và tồn-dưỡng cái chí-hướng ấy, chúng ta hãy cùng nhau ngâm-ca :

Ta nghe tiếng hát đâu đây,

Ta về rút chiếc thuyền mây đi tìm ?

Ta nghe tiếng hát « Dân - Ca »

Ta về ta bảo « Nhạc ta trang hòa ».

Saigon, Tháng 2 Năm Tân-Sửu (1961)

NGUYỄN - PHỤNG

Giám-Đốc Trường Quốc-Gia
Âm-Nhạc và Kịch-Nghệ
Saigon

LỜI NÓI ĐẦU

Mỗi dân tộc trên thế-giới đều có một nếp sống, một cảm nghĩ, một nền văn-hóa riêng ; mà âm-nhạc là phản-ảnh tâm-tư của con người và hoàn-cảnh xã-hội, nên nó đã biểu-hiện được những hình-thái khác biệt nhau. Do sự khác biệt đó mà chúng ta nhận-thức được tính-chất riêng của mỗi dân-tộc qua âm nhạc. Và cũng nhờ vậy, âm-nhạc nhân-lại mới được dãi-dào hương sắc ; mà hương sắc thuần-túy nhất trong âm-nhạc chính là dân-ca, cho nên có lần bàn đến dân-ca chúng tôi đã viết : « Trong khu vườn Âm-Nhạc Việt Nam của chúng ta, nếu có một nơi nào mà các bông hoa thuần-túy này nở nhiều hơn hết thì đó là khoảng đất dân-ca vậy. Những bông hoa trong khoảng đất này kết tụ sắc-hương của dân-tộc : ấy là những mảnh tình yêu trong trắng trong gió mát trắng thanh, bên cội chày giã gạo, ấy là những nỗi buồn bao-la man-mác của con người Việt-Nam—nghĩa là con người Châu-Á — trước một không gian vô cùng rộng và một thời gian vô-hạn dài..., với dân-ca Việt-Nam đã nói lên tiếng nói chân-thực của nó, và tiếng nói ấy mới trong lành, mới tình-tứ bao nhiêu.

Người dân quê Việt-Nam, sống trong tình-cảnh hồn-nhiên mộc-mạc mỗi khi nội-tâm xúc-cảm với ngoại-cảnh, họ nương vào câu ca-dao u-a ngân-ngã cho thành ra âm-diệu. Sự phồ-nhạc tự-nhiên ấy không bị ràng buộc bởi một khuôn sáo của nền học-thuật về âm-nhạc nào — vì chỉ tuân theo trực-giác mà thôi — do đó đã tạo nên được nhiều thề-diệu, tuy vẫn đơn-giản thực thà, song lại phôi bày nhiều nét phi-thường tuyệt-mỹ. Những thề-diệu ấy đã được cử lên bằng giọng người và nhịp bằng mái chèo, chày gạo, bằng chân bước hay tiếng tạo nôi. Tiếng hát của người dân thường ngân vang giữa đồng rộng sông dài, non cao bề cỏ, bên cối gạo, bên nôi con, trên đường trường hay khi họp bạn. Mỗi tình mỗi cảnh họ đều có hát, hát cho mái chèo khỏi lơi, chân đi quên mỏi, cho tình duyên thêm được, trời mây thêm rộng, cũng như đất thêm dài... »

Đó là dân-ca — là thề-diệu chính tông — là kho tàng vô giá rất phong-phú — là nguồn-gốc của nền nhạc Việt. Thế mà ngày nay những câu hò, tiếng hát trong làn hay đẹp của ông cha, cơ-hồ chỉ còn vẳng lại thưa-thớt ở miền thôn-dã, hoặc đang tàn-dần giữa chốn phồn-hoa. Đôi khi chúng ta cũng được nghe mấy điệu hò qua giọng người ca-sĩ ở làn sóng điện, tuy tiếng ngọt lời ngon, nhưng lại mất hẳn tính chất trong lành mộc-mạc. Phải chăng đó là ảnh-hưởng của hoàn-cảnh xã-hội biến-thiên, hay vì gió bụi « văn-minh ? » đã bứt cành nhỏ gốc.

Đứng trước tình-trạng ấy, đã có kẻ bi-quan tỏ vẻ miễn tiếc lo âu, nhưng lại có người cho rằng đó chỉ là bóng-dáng nhất thời, không làm sao ngăn che nổi mạch sống trường sinh của đất trời muôn thuở.

Hai quan-niệm trên tuy có khác nhau, nhưng vẫn chung một niềm hoài-bảo. Đề đáp lại tinh-thần ấy, chúng tôi thấy chỉ cần làm một việc là cố nhặt lấy những « hạt lúa vàng » dân ca, đem gieo trồng khắp nơi để bảo-tồn giống mầm tinh-túy, và giúp « nguyên-liệu » cho những nhà cải-tác canh-tân.

Với ý-tưởng ấy, có lẽ các bạn xa gần đã, hoặc đang bắt tay vào việc ; tuy nhiên mỗi nơi, mỗi xứ, vì cá-tính, địa-phương-tính, có những chính điệu hay biến-diệu khác nhau, cho nên tài liệu mà chúng tôi hiện sưu-tầm được, không ngoài mục-dích góp phần vào công trình sưu-khảo với anh em. Hơn nữa, ở đây đề cung-ứng kịp thời với nhu-cầu của chương-trình tại Trường Quốc-gia âm-nhạc, cũng như các Trường Trung-học Phồ-thông, nên tôi ghi lại một số bài qua những giọng hát của nghệ-nhân danh tiếng ba miền và cho ấn-hành tập Dân-Ca này ; Mong rằng nó sẽ giúp ích được phần nào cho các bạn nhạc-sinh, cũng như những người muốn tìm hiểu dân-ca đất Việt.

Mùa Phụng 1961

NGUYỄN-HỮU-BA

Giám-đốc «Tỳ-Bà-Viện»

Trung-Tâm Phục-Hưng Quốc-Nhạc Việt-Nam

PHÊ - BÌNH

DÂN CA VIỆT-NAM của Nguyễn - hữu - Ba

L.M. NGÔ - DUY - LINH

Đã lâu người ta mong đợi một cuốn « Dân-ca Việt-Nam » khả dĩ mang lại lợi ích thiết-thực cho quần chúng.

HỌC-SINH MONG ĐỢI

Phải các học-sinh mong đợi cuốn « Dân-ca Việt-Nam ». Họ không mong đợi sao được khi sách « Việt-nam văn-học-sử » của giáo-sư Nghiêm-Toản nói với họ về « các bài hát bình-dân » :

*À ơi ơi ! á ời ời !
Nam nhi đừng ở trên đời,
Thông minh tai mắt là người trần gian
Tang tình linh, tịch tình tang
Em thơ chị bỗng, em ngoan chị bỗng.
Bỗng bỗng bỗng bỗng...
Màn đồng tử, gói ớn công
Lớn lên em cố gắng công học hành*

(Nghiêm Toàn, Việt-nam văn-học-sử, nhà sách Vĩnh-bảo Sài-gòn trang 31).

Những lời ca đầy thi vị, đầy khuyên răn, chan chứa tình dân-tộc ấy, đã kích-thích họ mong mỗi có một cuốn dân-ca để hoặc học đơn điệu, hoặc thưởng-thức, thêm những lời ca khác, hoặc để thỏa-mãn tính hiếu-học, muốn biết, muốn đọc của họ. Vì cơ này hay cơ khác họ cũng đã mong đợi một cuốn « Dân-ca Việt-nam ».

NHỮNG NHẠC-SINH MONG ĐỢI

Vào theo học trường Quốc-Gia Âm nhạc, bắt luận ở lớp nhạc-pháp luyện ca (classe de chant), hòa-âm, đối-âm (contrepoint) tấu-pháp (fugue), sáng-tác hay ở các lớp nhạc-khí : Dương-cầm, Vĩ-cầm, v.v... và nhất là các lớp Quốc-nhạc, nhạc-sử, nhạc sinh nào đã không hơn một lần nghe nói đến dân-ca Việt-nam : giá-trị của nó, công-dụng của nó, lòng ham mộ, chỉ hiểu học đã làm cho nhạc-sinh nóng lòng mong đợi cuốn « Dân-ca Việt-nam » từ lâu.

DÂN CHÚNG MONG ĐỢI

Trong các loại nhạc bình-dân Việt-nam, không loại nào ăn sâu vào lòng dân bằng dân-ca. Người dân Việt sinh ra trong dân-ca, lớn lên trong dân-ca, hoạt-động trong dân-ca, già nua trong dân-ca và tắt thở cũng trong dân-ca. Dân-ca phát-sinh từ lòng dân hay ít ra cũng đã đâm rễ vào lòng dân từng bao thế-hệ.

Nhạc điệu của dân-ca là giọng dân, lời ca của dân-ca là tiếng dân. Từ ngàn xưa dân đã nghe, đã hát và đã thưởng thức. Hiện giờ dân vẫn nghe vẫn hát và vẫn thưởng thức. Rồi đây sẽ còn nghe còn hát và còn thưởng thức mãi mãi « dân ca ». Trong lãnh vực âm-nhạc, dân-ca thật là một di-sản thiêng-liêng nhất, thuần túy nhất, giá-trị nhất.

Tôn trọng, giữ gìn và phổ-biến dân-ca là nguyện-vọng của toàn dân. Nhưng không phương thế nào giúp thực hiện những công việc đó bằng một cuốn sách dân ca. Vì thế, từ lâu dân chúng Việt-nam đã chờ mong một cuốn « Dân-ca Việt-nam ».

CÁC NHẠC-SĨ, NHẠC-GIA MONG ĐỢI

Dân-ca Việt-nam còn có một giá-trị đối với người ngoại quốc. Chính những người đó đã viết : « Ca khúc ! chà, chớ gì tôi có thể gợi lại khung cảnh và giờ khắc khả dĩ làm cho mọi người cảm thấy tất cả một hưng-vị sâu sắc » (tout le charme pénétrant) (Pierre Pasquier l'Annam d'autrefois, Société d'Edit, coloniale 1930 trang 330 — 331).

« Người Việt-nam, cũng như người Tàu, người Nhật và các dân tộc Á-châu khác, không thể bị nghi ngờ chưa văn-minh chỉ vì âm-nhạc hát cũng như đàn, họ chủ trương đồng điệu (unisson); Trong việc diễn tả tâm tình, ước muốn và tư tưởng, họ đã đi đến chỗ hết sức sâu xa mà loài người có thể đi tới (lời của G. Duhamel, trong cuốn Connaissance du Việt-nam của Huar và Maurice Durand trang 257)

Những cảm nghĩ đó đã nói lên phần nào giá-trị dân-ca Việt-nam, làm cho những ai đọc đến không khỏi ước ao mong muốn có một cuốn « Dân-ca Việt-nam ».

Hơn nữa, từ khi nước nhà độc-lập, biết bao nhà nhạc học, nhạc-sĩ, phong-tục-học đã đến viếng thăm, tìm hiểu dân-ca Việt-nam. Bằng chứng là từ năm sáu năm nay, trường Quốc-Gia Âm-nhạc, đài phát thanh, các nhạc-sĩ Việt-nam đã phải tiếp biết bao khách ngoại-quốc hỏi về dân-ca Việt-nam. Vì thế thăm kín hay rõ-rệt các nhà nhạc-học nhạc-sĩ, phong-tục-học ấy đã mong đợi một cuốn « Dân-ca Việt-nam ».

Cuốn « Dân-ca Việt-nam » tập I do Giáo-sư Nguyễn-hữu-Ba ký-âm và sưu tập, Bộ Quốc-gia Giáo-dục xuất-bản, quả đã đáp lại những đòi hỏi khẩn thiết trên đây. Thật là một làn gió mát sau bao ngày nóng nực, một trận mưa rào sau bao năm đại hạn héo khô. Báo chí Thủ-đô đã hân hoan chào mừng và không ngớt lời ca tụng.

Nhưng còn một khía cạnh nữa khiến chúng ta vui mừng hơn và làm cho cuốn sách tăng thêm giá-trị. Cuốn Dân-ca Việt-nam đã vẽ lại những nẻo đường âm-nhạc mà tổ tiên chúng ta đã mở, đã theo, đã tiến và đã trở lại cho chúng ta, nối tiếp nhau mà phát-triển...

Thật thế, ký-âm, suu-tầm tập Dân-ca Việt-nam là « đồ » lại những nét nhạc lời ca của tổ tiên, do đó chúng ta có thể nhận thức được hình thức ca khúc, hệ-thống âm-thanh, tập quán, dùng nhịp, dùng quãng, dùng nốt thuê nốt dẹt v.v... nói cách khác là tập quán âm-nhạc (*habitudes musicales*) Việt-nam ; khiến cho những sáng-tác của chúng ta có những nét độc đáo nghĩa là có « dân-tộc tính Việt-nam ». Chính giáo-sĩ Cordier đã nhận định « hình thức ca-khúc Việt-nam » khi ông viết :

« Dân -ca Việt-nam không gồm những tiểu-khúc thêm vào điệp khúc trở đi trở lại luân phiên nhưng gồm từng tiết (*Strophes*) cắt ra hai, bốn hoặc tám câu thơ ». (Cordier, trong cuốn « *un empire colonial Francais, l'Indochine, ouvrage publié sous la direction de Georges Maspero, Edit Van Oest, Tom. 1 trang 315*) ; và bằng cứ vào nhạc cổ truyền nhà nhạc-học Trần-văn-Khê đã phân tách hệ-thống âm-thanh nhịp tiết, chuyển-hệ (*metamole*) v.v... của âm-nhạc Việt-nam ở phần III trong luận-đề Tiến-sĩ của Ông : « *La musique Vietnamienne traditionnelle* » (cuốn II trang 235).

Nhận thức, phân tách dân-ca là tìm đường dân-tộc tính để tiến tới mà không sợ « bắt gốc ». Và đó là con đường duy nhất để phụng-sự nghệ-thuật âm thanh nước nhà, và để xây-dựng nền quốc nhạc, tô điểm cho nó thêm duyên dáng, phát-triển, cải-tiến, đưa nó đến một tương lai, hợp với tiếng nói âm-nhạc thế-kỷ hai mươi này.

Xa con đường đó chỉ là « ăn cơm nhà đi vác ngà voi » nếu không nói được là những thứ « âm-nhạc Tây không ra Tây, Mỹ không ra Mỹ » hoặc « đầu Ngô mình Sở » mà sớm muộn thời gian cũng sẽ đào thải, chôn chìm xuống hố quên lãng.

Alfred Westarp, tiến-sĩ khoa nhạc-học (*docteur es-sciences musicales*) nhận xét về âm-nhạc Nhật « Quan nhạc cổ thời của Nhật-bản » (*l'ancienne musique officelle du Japon*) không còn trong dân chúng nữa. Loại âm-nhạc ấy đã được cất kỹ trong Gakakudjo. Thứ âm-nhạc cổ thời Nhật-bản này đã bị ảnh hưởng của Trung-hoa và Ấn-độ. Cung giọng lẫn đơn điệu đã hóa ra không hiểu nổi nữa. Tất cả âm-nhạc Nhật Bản hiện còn ngày nay là âm-nhạc bình-dân (*musique populaire*) (Alfred Westarp, à la découverte de la musique Japonaise extrait du bulletin de la société Franco Japonaise No-23-24 trang 10).

Đó là một nhận xét, nhưng đó cũng chỉ là một sự kiện tất nhiên của một dân-tộc đầy bản-lãnh như dân-tộc Nhật.

« Việc phải đến đã đến » cho con cháu Phù-lạng thì rồi « việc phải đến sẽ đến » cho con cháu Lạc-hồng. Rồi đây, âm-nhạc Việt-nam tồn tại sẽ chỉ còn là âm-nhạc bình-dân, mà dân-ca là trọng điểm. Và lúc đó chúng ta sẽ thấy rõ cuốn « Dân-ca Việt-nam » do giáo sư Nguyễn-hữu-Ba ký-âm, suu-tầm hôm nay không những đã đáp lại nhu-cầu khẩn-thiết của thời đại mà còn là một viên đá quý giá đặt nền móng cho lâu đài âm-nhạc nước nhà.

Ước mong rằng cuốn Dân-ca Việt-nam được phổ-biến sâu rộng trong mọi giới để đáp lại phần nào công lao nhạc sĩ Nguyễn-hữu-Ba đã vất-vả ký-âm suu-tập.

Và một lần nữa chúng ta hy vọng được hân-hoan chào đón những cuốn Dân-ca Việt-nam tiếp theo của giáo-sư Nguyễn-hữu-Ba.

L.M. NGÔ-DUY-LINH

Giáo-sư Trường Quốc-gia Âm-nhạc và Kịch-ngệ

(Trích tuần báo *Luận Đàm*, Bộ II, Số 4-5)

LỐI GHI NHẠC

CỔ-TRUYỀN VIỆT-NAM

Đã từ lâu tôi dùng ký-âm Tây-phương để ghi nhạc cổ-truyền Việt-Nam và đã cho ra một vài tập bài đàn từ năm 1951 tới nay ; ở đầu mỗi bài ngay sau khóa, tôi không đề một dấu thăng (dièse) dấu giáng (bémol) nào cả. Khi cần phải đề thì tôi chỉ đề với tính cách bất thường ở trong bài mà thôi. Ngoài ra muốn ghi những tiếng láy-lắt nhấn-nhá theo lối diễn-tấu của nhạc ta, thì tôi phải dùng đến những ký-hiệu riêng để ghi là khác nữa.

Sở-dĩ tôi ghi như vậy là vì : « Nhạc Việt-nam có nhiều tính-cách khác biệt với nhạc Tây-phương nói chung, và loại 'nhạc có định-thể' của Tây-phương nói riêng ». Trong phạm-vi tập sách nhỏ này không cho phép tôi bàn đến nhiều hay đi sâu vào chi tiết.

Riêng việc tôi không đề các dấu thăng, giáng ở đầu mỗi bài trong khi ghi lại các điệu dân-ca, không làm ngạc nhiên đối với những người đã từng tham cứu và am-tường nhạc Âu-Việt như Ông Trần-văn-Khê (Nhà nhạc-học), Ông Nguyễn-Phụng (Giám-đốc Trường Âm-nhạc và Kịch-ngệ), L. mục Ngô-duy-Linh (Giáo-sư hòa-âm), Ông Hải-Linh (Giáo-sư hợp-ca) v.v... Vì quý vị trên đã sẵn có quan-niệm về lối ghi như vậy.

Cao-Dàm Hon Kortrijk, ARPS

V U Ơ T S Ó N G

1. HÁT CHÈO THUYỀN
2. LÝ TÌNH TANG
3. TRỐNG QUÂN
4. LÝ CON SÁO «QUẢNG»
5. LÝ GIANG NAM

1—
HÁT
CHÈO
THUYỀN

Vui hoạt
Adagio ♩ = 52

Chồng chài là chài vợ lười (Đô

2/4 U U U U SX C O C

m

đô khoan đô hậy), vợ lười thì con câu , (đô

Q CX S XS U O SX CL U SX C O C

m

đô khoan đô hậy), sông Ngô là Ngô bề Sở (đô

Q CX S XS U O S S U S UC O C

m

đô khoan đô hậy), biết đầu đầu bến bờ , (đô

Q CX S XS U O CX S S S S XS U O C

m

đô khoan đô hậy đô khoan đô hậy). Khi

Q CX S XS U US XCX SX S U. O O O C

nên là nên tay kiểm (ơ) (Dô) dô khoan dô

C. X C C C L C O C O C X S X S

m

hậy), tay kiểm thì tay cờ , (dô dô khoan dô

U O S X C L U S X S U O C O C X S X S

m

hậy) không nên là nên ta cũng , (dô dô khoan dô

U O S S. U S S U C O C O C X S X S

m

hậy) chẳng nhờ là nhờ cây ai (dô dô khoan dô

U O S X S U. U U S X C O C O C X S X S

m

hậy) dô khoan dô hậy) Chờng

U U S X C X S X S U O U

2 — LÝ TÌNH - TANG

Buồn, tưởng nhớ

Moderato ♩ = 80

1 — Non cao ai đắp nên cao , bề — — — — — sâu bề sâu . nhờ
2 — Ai đem con sáo sang sông, đề — — — — — cho đề cho con

4/4 Ḷ Ḷ Ḷ Ḷ Ḷ | Ḷ. O Û Ḷ Ṣ | X̣ Ḷ Û Ḷ P S

bởi (ò tang ô tang tình tang) ai — — — —
sáo (ò tang ô tang tình tang) sô — — — —

Ṣ X̣ O Ḷ | C̣ X̣ Ḷ | C̣ X̣ U | Ṣ. X̣ | Ị Û Ṣ X̣

đào (ò tang tình tang) sâu nên
lồng (ò tang tình tang) xa bay

L O U L | C̣ X̣ | L. O | Ṣ. X̣ | C̣. X̣

sâu — , sâu nên sâu (ô tang ô tang tình
xa — , xa bay xa (ô tang ô tang tình

S L U C. X X L. C X L C X L C X I U

tang — , tình tang tình . ô tang tình
tang — , tình tang tình . ô tang tình

S. X I U S X L. U L C X

tang . ô tang tình tang). Ai đem con Sáo sang
tang . ô tang tình tang).

L O U L O X L O L L L L L

3 - TRỐNG QUÂN

Vui, tươi sáng

Adagio ♩ = 56

Có đám mây xanh trên trời (thời) có
2/4 <u>l</u> <u>U S U L</u> <u>C X C L</u> <u>X C . O</u> <u>X S</u> <u>L</u> <u>L</u> <u>l</u>

đám mây xanh ở giữa (này) mây trắng (ấy) chung
<u>U S U L</u> <u>C X C L</u> <u>X C</u> <u>O U</u> <u>U S</u> <u>L O S X</u> <u>C l O C</u>

quanh (bên) mây vàng ư — — — ư Ước gì (thời) anh
<u>C</u> <u>C X</u> <u>S X C</u> <u>U - o . l u . l</u> <u>U O S C</u> <u>L</u> <u>L</u> <u>O</u> <u>S</u>

lấy được nàng , thì anh (này) mua gạch (ấy) Bát
<u>C X S</u> <u>U L U S</u> <u>L O L</u> <u>S L O C</u> <u>U S l O C</u>

Tràng đem về xây u— — — u . Xây dọc (thời) anh lại xây

<u>U</u> <u>S</u>	<u>U</u> <u>L</u> <u>U</u> <u>S</u>	X- <u>o</u> . <u>s</u> x. <u>s</u>	X <u>O</u> <u>C</u>	<u>S</u> <u>S</u> <u>O</u> <u>C</u>	<u>U</u> <u>S</u> <u>C</u> <u>X</u> <u>C</u> <u>L</u>
-------------------	-------------------------------------	------------------------------------	---------------------	-------------------------------------	---

ngang, (chữ) xây hồ (này) bán nguyệt (ấy) cho nàng chân rửa

X. <u>L</u> <u>X</u> <u>S</u>	<u>L</u> <u>L</u> <u>L</u>	<u>U</u> <u>S</u> <u>L</u> <u>O</u> <u>C</u>	<u>U</u> <u>S</u> <u>U</u> <u>L</u> <u>U</u> <u>S</u>
-------------------------------	----------------------------	--	---

chân u— — — — u Nên chăng (thời) tình ái nghĩa ăn , chẳng

X- <u>o</u> . <u>s</u> x. <u>s</u>	X <u>O</u> <u>C</u>	<u>C</u> <u>S</u> <u>O</u> <u>S</u>	<u>C</u> <u>L</u> <u>L</u> <u>U</u>	<u>S</u> <u>O</u> <u>L</u> <u>C</u>
------------------------------------	---------------------	-------------------------------------	-------------------------------------	-------------------------------------

nên (này) phú giả (ấy) về dân tràng Bát - Tràng .

<u>S</u> <u>L</u> <u>C</u>	<u>U</u> <u>S</u> <u>L</u> <u>O</u> <u>S</u>	<u>C</u> . <u>O</u>	<u>U</u> <u>U</u> <u>S</u> <u>L</u>	<u>S</u> <u>U</u> -
----------------------------	--	---------------------	-------------------------------------	---------------------

4- LÝ CON SÁO (Quảng)

Vui
Allegro ♩ = 116

1 - Ai	đem	con	sáo .	(tinh	bạn)	sang	
2 - Hai	tay	ôm	xoác	(tinh	bạn)	ngang	
4/4	X	X	X	C	L	U	S

sông	ư-----	(làm	răng)	đề	cho	đề	cho	con	
lưng	ư-----	(làm	răng)	chao	ôi ! .	Em	đau	bụng	
X	C L C X	S	X .	C .	X	O	C	X S	L

Sáo	ư---	ư---	ư---	,	đề	cho	đề	cho	con
lầm	ư---	ư---	ư---	,	chao	ôi !	em	đau	bụng
U	X S	L	U	O O	C-	X	G	X S	L

												
U	U.	S	C	X	<u>C</u>	<u>L</u>	<u>C</u>	X	S	X.	C.	X

													
O	C	<u>X</u>	<u>S</u>	L	U	<u>X</u>	<u>S</u>	L	U	O	X	X	C

															
L	<u>U</u>	<u>S</u>	<u>U</u>	<u>L</u>	C	L	<u>U</u>	<u>S</u>	<u>U</u>	<u>L</u>	C	L	X	X	X

5 - LÝ GIANG-NAM

Buồn, xa-xôi

Moderato $\text{♩} = 92$

Dương cung mà bắn ư --- --- bắn			
4/4	S-	U- P L P	L- U L P L O X. P

bắn bắn bắn bắn Cò bắn con Cò --- (tình bạn) con			
L	U O L C	C X L L C X	X O L L I U

Cò ư --- --- (tình bạn) con Cò ư --- --- Đè			
S	X L C X S	O L L I U	S X L C X S O- U S

cung đề cung vác súng ư --- , bắn

o	s	x	x	u	x	L-	L	u	s	x	L	o	x	L	p
---	---	---	---	---	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---

bắn bắn bắn bắn Cò bắn con Cò -- (tình bạn) Cò

L	u	o	L	c	c	x	L	L	c	x	x	o	L	L	i	u
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

bay ư --- (tình bạn) Cò bay ư ---

s	x	L	c	x	s	o	L	L	i	u	s	x	L	c	x	s
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

NGỰA Ô

Ảnh Trần - Cao - Linh, ARPS

- 6 — LÝ NGỰA Ô (Bắc)
- 7 — NGỒI TỰA SONG ĐÀO
- 8 — LÝ CON SÁO 'Huế'
- 9 — LÝ NAM - XANG

6 — LÝ NGỰA Ô (Bắc)

Vui, hoạt
Allegretto ♩ = 100

Khớp con ngựa ngựa ô . Khớp con									
2/4	<u>l</u>	<u>c</u>	<u>U</u> <u>S</u>	<u>U</u> <u>S</u>	X-	O-	O	<u>l</u>	<u>c</u>

ngựa ngựa ô ngựa ô anh thắng anh thắng cái kiệu									
<u>U</u> <u>S</u>	<u>U</u> <u>S</u>	X.	<u>U</u> <u>S</u>	X	X	<u>l</u> .	<u>X</u>	<u>l</u>	<u>c</u> <u>U</u> <u>S</u>

vàng ư — — — — — anh tra khớp bạc , lục									
X-	<u>C</u> <u>X</u> <u>S</u> <u>C</u>	X	O	<u>X</u>	X	<u>l</u>	<u>U</u> <u>S</u> .	O	<u>U</u> <u>S</u>

lạc đồng đen , búp sen lá dậm , giày cương nhuộm									
<u>U</u> <u>S</u> .	L	X.	<u>X</u>	X	<u>l</u>	<u>U</u> <u>S</u> .	O	<u>X</u>	<u>X</u> <u>S</u> L

thăm , cán roi anh bịt đồng thỏa . Là

Í Í X X S U S L L- O X

đưa ý a - đưa nàng đưa - - nàng anh đưa

Ủ X S S Ủ Í X. Ú Ú Í X O Ủ Í

nàng về dinh . là đưa ý a - đưa nàng đưa

P Í S Í- O X Ủ X S S Ủ Í X. Ú

- - - nàng , anh đưa nàng về dinh

Ú Í X O Ủ Í P Í S Í- Í O

7 – NGỒI TỰA SONG ĐÀO

Vui ân-tình
Moderato ♩ = 80

Ngồi rằng là rằng ngồi tựa σ – – σ – – σ ngồi			
4/4	<u>U</u> <u>L</u>	U. <u>L</u> U U	<u>S</u> <u>X</u> <u>C</u> - <u>C</u> : <u>X</u> <u>C</u> . <u>X</u> <u>C</u> U

tựa (cái) bèn song đảo , ngồi tựa (cái) bèn song			
S.	<u>C</u> <u>X</u> <u>S</u> <u>X</u> <u>S</u> <u>L</u>	U- O U	S. <u>C</u> <u>X</u> <u>S</u> <u>X</u> <u>S</u> <u>L</u>

đảo , hỏi người (là) người tri kỷ σ – – σ – – σ – – ra			
<u>U</u> - O C	U. <u>U</u> <u>L</u> U X	<u>U</u> <u>X</u> <u>C</u> <u>P</u> <u>C</u> . <u>X</u> <u>C</u> . <u>X</u> <u>C</u> <u>X</u> <u>TU</u>	

vào , ra vào có thấy vấn vương . Cô ba đó

Ç- O I U Ç. U I X C X I. I I X C X

oi (i-hi) Gió lạnh (cái) đêm đông trường , gió

I. U I O I U L O I U L U L X Ç- O I U

lạnh (cái) đêm đông trường . Gió rằng là rằng gió

L O I U L U L X Ç- O X C U L U X

lạnh σ - σ - σ - σ gió lạnh (cái) đêm đông trường , gió

U X C P C. X C. X C X S O C X S X S L U- O C X

lạnh (cái) đêm đông trường , nửa chẵn là chẵn nửa

S. C X S X S L U- O U X U U X U

chiếu ơ - ơ - ơ - ơ nửa giường , nửa giường để đó chờ

X̃ X̣ C̣ P̣ C̣ X̣ C̣ X̣ C̣ X̣ Ị Ụ C̣ - Ọ Ị Ụ C̣ . Ụ Ị X̣ C̣

ai cô ba đó ơi (i-hi) Bút ngọn (cái) bông huê

Ị . Ị Ị X̣ C̣ X̣ Ị . Ụ Ị Ọ Ị Ụ Ḷ . Ị Ụ Ḷ Ụ Ḷ X̣

nhài , bút ngọn (cái) bông huê nhài . Bút

C̣ - Ọ Ị Ụ Ḷ . Ị Ụ Ḷ Ụ Ḷ X̣ C̣ - Ọ X̣ C̣

rằng là rằng bút ngọn ơ - ơ - ơ - ơ bút ngọn cái bông huê

Ụ . Ḷ Ụ X̣ Ụ X̣ C̣ P̣ C̣ X̣ C̣ X̣ C̣ X̣ Ṣ . C̣ X̣ Ṣ X̣ Ṣ Ḷ

nhài , bút ngọn (cái) bông huê nhài , người

Ụ - Ọ C̣ X̣ Ṣ C̣ X̣ Ṣ X̣ Ṣ Ḷ Ụ - Ọ Ụ

trong , là trong có nhớ ơ - - ơ - - ơ - - ơ người ngoài người

X̃. U X̃ U X̃ X̃ C P C̃ X C̃ X C̃ X I U C̃- O I U

ngoài hay không có ba đó ơi (i-hi) . Gối

C̃. U I X̃ C X I. I I X̃ C X I. U I O I U

lẽ (có) bên loan phòng , gối lẽ (có) bên loan

L̃. I U L̃ U L̃ X C̃- O I U L̃. I U L̃ U L̃ X

phòng . Gối rằng là rằng gối lẽ ơ - - ơ - - ơ - - ơ gối

C̃- O X̃ C U. L̃ U X̃ U X̃ C P C̃ X C̃ X C̃ X

lẽ (có) bên loan phòng , gối lẽ (có) bên loan

S̃. C̃ X S̃ X S̃ L U- O C̃ X S̃. C̃ X S̃ X S̃ L

phòng , đôi ta là ta chỉ quyết ơ - - ơ - - ơ - - ơ một

Ư- Ơ X̃ X̃ U Ơ X̃ U X̃ XC P C X̃ C X̃ C X̃ I U

lòng một lòng ta thương nhau , cô ba đó

C- Ơ I U C U I X̃ C X̃ I. I I X̃ C X̃

oi (i.hi) . Anh sấm (cái) buồng cau , anh

I. U I Ơ I U L. I U C X̃ C L U- Ơ I U

sấm (cái) buồng cau . Anh rằng là rằng anh

L. I U C X̃ C L U Ơ X̃ C U. L U X̃

sấm ơ - - ơ - - ơ - - ơ - - ơ anh sấm (cái) buồng cau , anh

U X̃ C P C X̃ C X̃ C C X̃ S. C L U L U S̃ X- Ơ C X̃

sấm (cái) buồng cau , đề xin là xin bác mẹ ơ - - ơ -

$\tilde{S}$. $\underline{C} \underline{L}$ $\underline{U} \underline{L} \underline{U} \underline{S}$ X- O U $\tilde{X}$ U O $\tilde{X}$ $\underline{X} \underline{C}$ U $\underline{X} \underline{C} \underline{P} \underline{C} \underline{X}$

ơ - - ơ - xây cầu , xây cầu chò chữ yêu

$\underline{C} \underline{X}$ $\underline{C} \underline{X}$ $\underline{I} \underline{U}$ $\underline{C}$ - O $\underline{I} \underline{U}$ $\underline{C}$. $\underline{I}$ $\underline{I} \underline{X}$ $\underline{I} \underline{U}$

đương cô ba đó ơi (i-hi) . Kết nghĩa (bên) đá

$\underline{I}$. $\underline{I}$ $\underline{I}$ $\underline{X} \underline{C} \underline{X}$ $\underline{I}$. $\underline{U} \underline{I}$ O $\underline{I} \underline{U}$ $\tilde{L}$. $\underline{I} \underline{U}$ $\underline{L} \underline{U} \underline{L} \underline{X}$

vàng , kết nghĩa (bên) đá vàng

$\underline{C}$ - O $\underline{I} \underline{U}$ $\tilde{L}$. $\underline{I} \underline{U}$ $\underline{L} \underline{U} \underline{L} \underline{X}$ $\underline{C}$ -- O

8 - LÝ CON SÁO (HUẾ)

Buồn, tưởng nhớ

Moderato ♩ = 80

										
1 - Ai đem con sáo sang					sông ,					đề
2 - Non cao ai đắp nên					cao ;					bề
4/4	L	L	L	L	L	L	Q	U	S	

																	
---		cho		đề		cho		con		Sáo		(oi		người		oi !)	
---		sâu		bề		sâu		nhờ		bởi		(oi		người		oi !)	
X	L	U	L	bP	S	X	Q	L	bP	L							

																			
'sô		---		lồng		(oi		người		oi)		bay		xa ;		sô		---	
ai		---		đào		(oi		người		oi)		nên		sâu ;		ai		---	
O-	X	L	C	X	S	X	L	S	X	L	L	Q	X	L	C	X			

																						
lồng		(oi		người		oi)		bay		xa .		Non		cao		ai		đắp		nên		%
đào		(oi		người		oi)		nên		sâu .		Non		cao		ai		đắp		nên		%
S	X	L	S	X	L	L	Q	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	

9 – LÝ NAM XANG

Buồn, xa-xôi

Moderato ♩ = 80

Làm người phải có (ư) luân ngũ luân (ư) luân ngũ

4/4 L L U L S U S U L S X L U S U L S X

luân . Nếu mà (tinh như) thiếu một , (a i

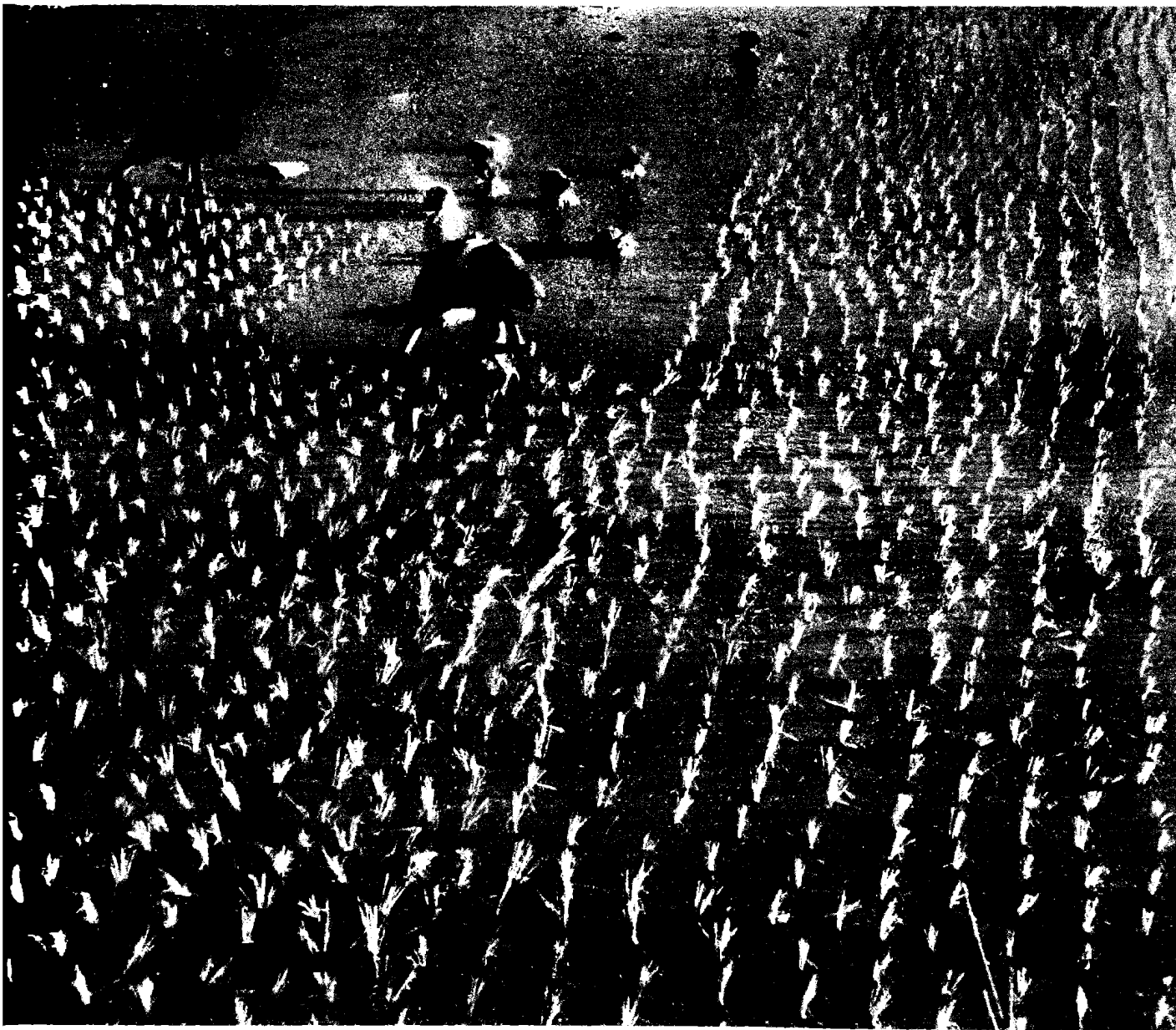
L- O U S L. U S X S O S. X

a) mười phân mười phân thên thường (u xang

S O I U S O I U S L U L - I U S

u xang u liu phân) mười phân mười phân thên thường

O U S U L P. O C X L O C X L C X S-- O

Ảnh Trần - Cao - Linh, ARPS

CÁY LÚA

10. HÒ LƠ

11. HÒ QUÉT VỚI hay HÒ NỆN

12. CÒ LÃ

10 – HỒ LỜ

Vui, hòa nhã
Ad Libitum

f

Em ôm bó mạ xuống đồng (ai nghe hồ lờ)

○ X X C L X C L O L L L X X

f

miệng hò tay cấy (ai nghe hồ lờ)

○ ○ L X L X X C O L L L L X X.

Andantino ♩ = 72

mà lòng nhớ ai . (hồ lơ hó lơ lắng tai

○ X 2/4 X L I L X L L I L C X

Ral...

nghe hó lơ hó lơ) Mạ

X X L C X L S L- L O O O L X

xanh môn mơn nên tình (ai nghe hò lơ) bao

X. X L X. X L O L L L X X O X

nhiều lá mạ (ai nghe hò lơ) thương

X. C L X. O L L L X X O L

mình bấy nhiêu (hò lơ hó lơ lắng tai nghe hó)

2/4 X X I L X L L I L C X X X L

lơ hò lơ . Thương sao cho được mà

C X L S L- L O O O X X. X L X. L

thương (ai nghe hò lơ) nước kia muốn chảy

X O L L L X X O C X. C L C. O

f

(ai nghe hò lơ) mà mừng không đào. (hò

m

L L L X X O X | $\frac{2}{4}$ L L X X X

Ral..

lơ hó lơ lắng tai nghe hó lơ hò lơ)

L L L C X X X X L C X L S L-

f

Bây giờ chưa rõ âm hao (ai nghe hò

m

O O X | C X L C X X O L L L X

f

lơ) còn chờ chi nữa (ai nghe hò lơ)

m

X O C C X L C O L L L X X

$\frac{2}{4}$

nú đào phôi pha, (hò lơ hó lơ lắng tai

$\frac{2}{4}$ X L L L X L L L L C X

Ral...

nghe hó lơ hò lơ) . Em chờ cho hết

X X L C X L U L- L O O O X L. X C

sức chờ (ai nghe hò lơ) chờ cho rau muống (ai

X L O L L L X X O L X. X X C O L L

nghe hò lơ) lên bờ trở bông . (Hò lơ hó

L X X O. L $\frac{2}{4}$ X X I L X L L I

Ral.....

lơ lắng tai nghe hó lơ hò lơ)

L C X X X L C X L S L- L O

11 — HÒ QUẾT VÔI hay HÒ NỆN

Vui, hoạt
Andantino $\text{♩} = 72$

Ai mà «ni» (là hò hò

4/4 I U L C O O L C L L rm

khoan) lợp miếu thiếu tranh (là hò hò

S X L L S S O L C L L rm

khoan) lợp đình (mà) thiếu ngôi «ni» (là hò hò

S C U U C U C U C O O L C L L rm

khoan), Xây thành thiếu vôi (là hò hò

S I U L L S S O L C L L rm

khoan) hồ khoan hời hồ khoan «ni» (là hồ hồ

S P L S X L C O O L C L L

 rm

khoan) hồ khoan hời hồ khoan «ni» (là hồ hồ

S P L S X L C O O L C L L

 rm

khoan Hết khoan rồi sang hụi (hồ hồ

S O X L L P L X P X O L P

 mv

hụi ; hết hụi thì khoan (là hồ hồ

X L X O O L X L I U S L C L L

 rm

khoan) khoan khoan hồ khoan «ni» (là hồ hồ

S U S U L P L C O O L C L L

 rm

khoan) khoan khoan hò khoan «ni» (là hò hò

S U S U L P L C O O L C L L

rm

khoan) Khoan rằng «ni» (là hò hò

S O O I U L C O O L C L L

rm

khoan) khoan tới khoan lui (là hò hò

S S L S S U S L C L L

rm

khoan) khoan anh có vợ «ni» (là hò hò

S U L U L L U X L C O O L C L L

rm

khoan) khoan tui có chồng (là hò hò

S S S L U I U L O L C L L

rm

khoan) hò khoan hội hò khoan «ni» (là hò hò

S P L S X L C O O L C L L

 rm

khoan) hò khoan hội hò khoan «ni» (là hò hò

S P L S X L C O O L C L L

 rm

khoan). Hết khoan rồi sang (hội). (Hò hò

S O X L L P L X P X O L P

hội) hết hội thi khoan (là hò hò

X L X O O L X L I U S L C L L

 rm

khoan) khoan khoan hò khoan «ni» (là hò hò

S U S U L P L C O O L C L L

 rm

khoan) khoan khoan hồ khoan «ni» (là hồ hồ khoan)

S U S U L P L C O O L C L L S O--

rm

12 – CÒ LẢ

Đuẩn, Bình thản
Grave ♩ = 42

Con Cò có bay lả lả bay la , bay

2/4 L X X L X L X L C C X O C

ra ra cửa phủ bay vào vào Đồng - Đăng tình tình

C X C X S X S X L O C X S S S X C X S X L

tang tang tinh tinh dân làng rừng dân làng ơi rừng. có

C X C X C L S C X S S C X S SX O L SX

biết biết hay chẳng rằng có biết biết hay chẳng

C X L C X S L SX C X L C X S-

Đồng -Đẳng đẳng có phố phố Kỳ Lừa , có

O O X L L L L U L C L S S O C L

nàng nàng Tô Thị , có chùa Tam Thanh , tinh tinh

S SX C X SX L O C L S SX C C X SX L

tang tang tinh tinh dân làng rừng dân làng ơi rừng có

C X C X C L S C X S S C X S SX O L SX

biết, biết hay chẳng, rằng có biết biết hay chẳng.

C X L C X S L S X C X L C X S-

Ai lèn lèn xừ Lặng, lặng cùng anh, tiếc

O O L L L L S X L S X S X C X O L

còng, còng bác mẹ, sanh thành thành ra em tình tình

C X C X C L S X L O C X S S X C C X S X L

tang tang tình h dân làng rằng dân làng ơi, rằng có

C X C X C L S C X S S C X S S X O L S X

biết biết hay chẳng rằng có biết biết hay chẳng.

O X L C X S L S X C X L C X S-

Tay cầm cầm bầu rượu rượu nắm nem, măng

O	Q	<u>I</u>	X	X	X	<u>X</u> <u>L</u>	<u>S</u> <u>X</u>	<u>I</u>	<u>C</u> <u>X</u>	Q	<u>S</u> <u>X</u>
---	---	----------	---	---	---	-------------------	-------------------	----------	-------------------	---	-------------------

vui vui quên hết, lời em em dặn dò, tình tình

<u>C</u> <u>X</u>	<u>C</u> <u>X</u>	<u>C</u> <u>X</u>	<u>I</u>	Q	<u>S</u> <u>X</u>	<u>C</u> <u>X</u>	<u>C</u> <u>X</u>	<u>S</u> <u>X</u>	S	<u>S</u> <u>X</u>	<u>I</u>
-------------------	-------------------	-------------------	----------	---	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	---	-------------------	----------

tang tang tình tình dân làng rằng dân làng ơi rằng có

<u>C</u> <u>X</u>	<u>C</u> <u>X</u>	<u>Q</u> <u>I</u>	S	<u>C</u> <u>X</u>	S	S	<u>C</u> <u>X</u>	S	<u>S</u> <u>X</u>	Q	L	<u>S</u> <u>X</u>
-------------------	-------------------	-------------------	---	-------------------	---	---	-------------------	---	-------------------	---	---	-------------------

biết biết hay chăng rằng có biết biết hay chăng

C	<u>X</u> <u>L</u>	<u>C</u> <u>X</u>	S	L	<u>S</u> <u>X</u>	C	<u>X</u> <u>L</u>	<u>C</u> <u>X</u>	S-
---	-------------------	-------------------	---	---	-------------------	---	-------------------	-------------------	----

Gánh vàng vàng đi dò dò sông Ngó, đêm

O	Q	<u>I</u>	X	X	<u>I</u>	<u>X</u> <u>L</u>	<u>X</u> <u>L</u>	C	<u>Q</u> <u>X</u>	Q	<u>Q</u> <u>X</u>
---	---	----------	---	---	----------	-------------------	-------------------	---	-------------------	---	-------------------

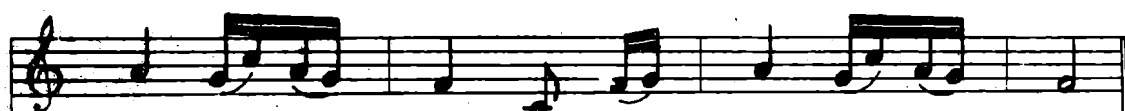
nằm nằm tơ tưởng đi mò mò sông Thương tình tình

S	<u>S</u> <u>X</u> <u>C</u> <u>X</u>	<u>S</u> <u>X</u> <u>L</u> <u>O</u> <u>C</u> <u>X</u>	S	<u>S</u> <u>X</u> <u>C</u>	<u>C</u> <u>X</u> <u>S</u> <u>X</u> <u>L</u>
---	-------------------------------------	---	---	----------------------------	--

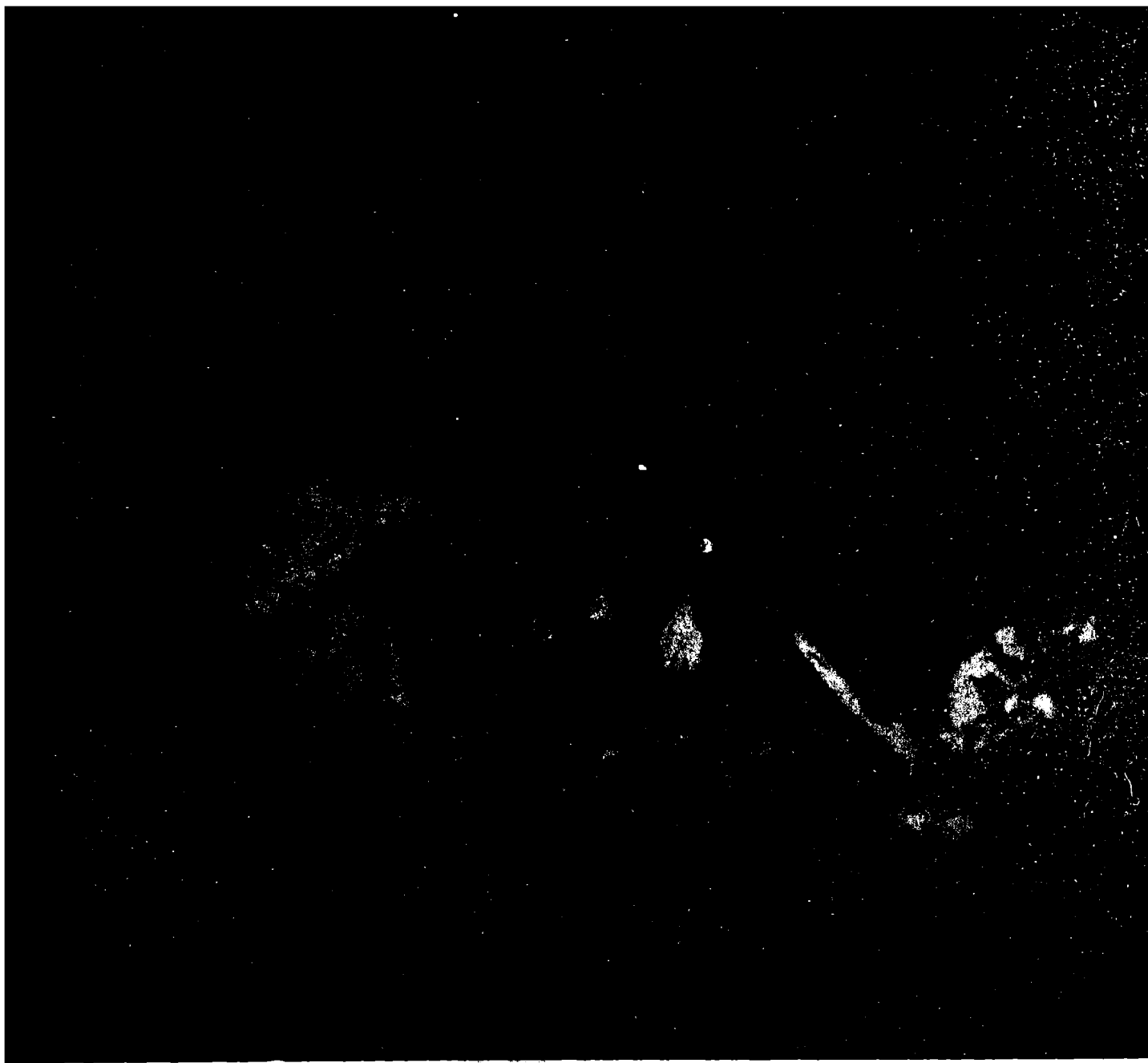
tang tang tình tình dân làng rằng dân làng ơi rằng có

<u>C</u> <u>X</u> <u>C</u> <u>X</u> <u>C</u> <u>L</u>	S	<u>C</u> <u>X</u> <u>S</u>	S	<u>C</u> <u>X</u> <u>S</u>	<u>S</u> <u>X</u> <u>O</u> <u>L</u> <u>S</u> <u>X</u>
---	---	----------------------------	---	----------------------------	---

biết biết hay chẳng rằng có biết biết hay chẳng .

C	<u>X</u> <u>L</u> <u>C</u> <u>X</u>	S	<u>L</u> <u>S</u> <u>X</u>	C	<u>X</u> <u>L</u> <u>C</u> <u>X</u>	S-
---	-------------------------------------	---	----------------------------	---	-------------------------------------	----

Đèo Cao-Dám Hon Kortrijk, ARPS

RU CON — XE CHỈ ĐẸM KHUYA

- 13 — RU CON
- 14 — LÝ QUA ĐÈO
- 15 — HỒ GIANG (HẬY)
- 16 — TRỐNG CƠM
- 17 — ĐÈN CÙ LỘC ĐÈN KÉO QUÂN
- 18 — ĐIỀU ẶN XIN
- 19 — CHIM QUYÊN
- 20 — ĐUÔI CHIM, CU

13 - RU CON

Buồn thiu - thiu

Ad Libitum

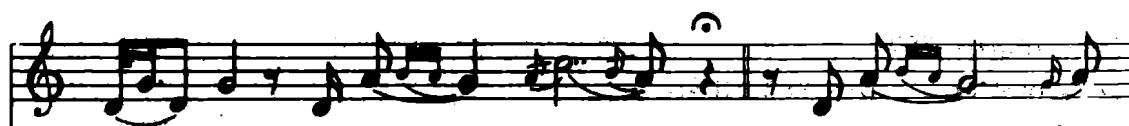
(ă ơ ---) Chàng về thiếp một theo mây (i)

X U i u L L L O X L X U I U L u S i U O

(rư) con thơ để lại (ă ơ ---)

X I U L U S S X I U L u X X L O X I U L U S X

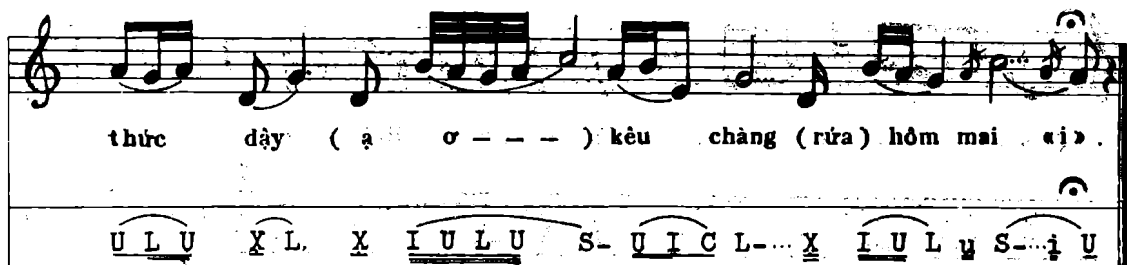
chón này (rư) ai nuôi (i) (ă ơ ---) Ai

X L X L O X U i u L u S i U O O X U i u L l U

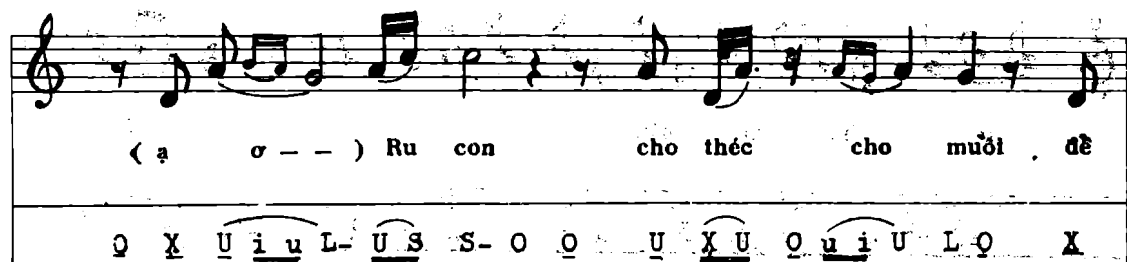
nuôi con trống gà vàng (rư) nửa đêm

U L U O O U X L X S X L X X L U S S X I U L

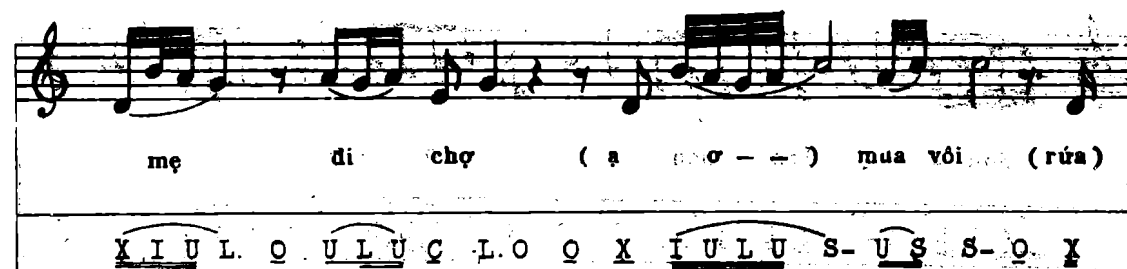
thức dậy (ă ơ - - -) kêu chàng (rửa) hôm mai ăi .

U L U X L X I U L U S- U I C L-... X I U L U S- i U

(ă ơ - -) Ru con cho thóc cho muối , đề

O X U i u L- U S S- O O U X U O u i U L O X

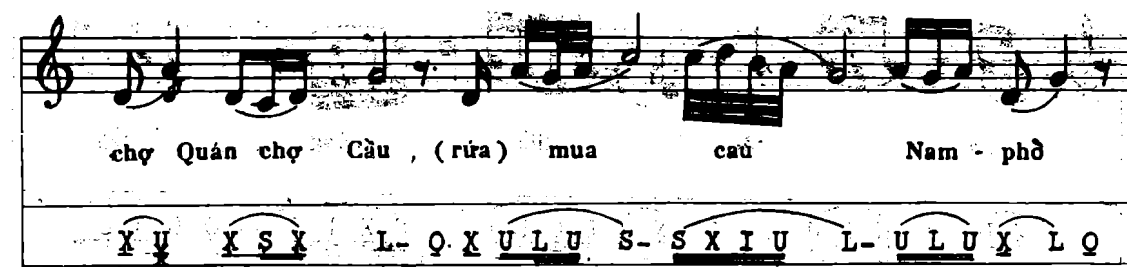
mẹ đi chợ (ă ơ - -) mua vôi (rửa)

X I U L O U L U C L O O X I U L U S- U S S- O X

ăn trâu . (ă ơ) Mua vôi

I U L U S L X O X U i u L- i U U L U O

chợ Quán chợ Cầu , (rửa) mua cau Nam - phở

X U X S X L- O X U L U S- S X I U L- U L U X L O

(Ạ Ơ - - -) mua trâu (rửa) chợ Đình «i». (Ạ

X I U L U S- U L C L-... X X iu L u S-... i U O O X

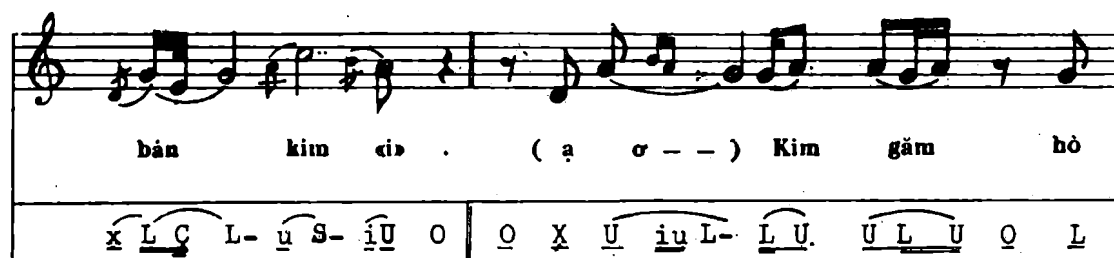
Ơ -) Chợ Đình bán áo con trai (rửa) Triều

U iu L- X L U O X U X U U iu L- u S-... O X L U S-

Sơn - - - bán nón (Ạ Ơ - - - Mầu - Tãi (rửa)

S X I U L- u X L X L C L- O X I U L U S- X X S X L.. X

bán kim «i». (Ạ Ơ - -) Kim găm hò

X L C L- u S- i U O O X U iu L- L U. U L U O L

áo mất rồi, (rửa) tiếc công thầy

X U O U L U L- O X X L. C L U S- S X I U L- O L U L U

me (a - -) đừng ngồi (ơi mà) chọn kim - - -

X L- O O X I U L U S- C L C L- U L X L- u S-i U O

14 - LÝ QUA ĐÈO

Buồn, man-mác
Moderato ♩ = 84

Chiều chiều dất mẹ - - - - - dất

$\frac{4}{4}$ L L- O C. X S. X C. X S C. X

mẹ (ta là) đèo qua đèo (tà là) đèo qua

S X X L. U I U I U L X X L U I U I U

đèo . Chim kêu , chim kêu (tình như) bên

L- O	<u>S X C X</u>	S- O L	<u>C X</u> O <u>U</u>	<u>S X</u>	<u>C X</u>
------	----------------	--------	-----------------------	------------	------------

nở úy ! óa ! chi rứa ? chi rứa ? ời hời vượn

<u>S X C</u> O	<u>S X C</u> O	<u>S X C</u> C C	<u>S X C</u> O C	<u>S X C</u> O X	<u>S X</u> U
----------------	----------------	------------------	------------------	------------------	--------------

trèo , vượn trèo (tà là) kia bên kia (tà là) kia bên

L O O X	L <u>L</u> <u>U</u> S X	S <u>L</u> <u>U</u> S X
---------	-------------------------	-------------------------

kia . ời hời vượn trèo (tà là) kia bên kia . Chiều

S O <u>S</u> <u>U</u> <u>S</u> <u>U</u> L	P X X <u>L</u> <u>U</u> <u>U</u>	L- O L
---	----------------------------------	--------

15 — HỒ GIANG (HẬY)

Buồn, nhớ thương

Moderato $\text{♩} = 80$

Núi cao chi lắm núi ơi (là) hồ giang hậy núi

$\frac{2}{4}$ S X C C S X C C X S X C S L S X C

ơi núi ơi ! Núi che mặt trời không thấy người

C S X C C C O O S X C C S S C S X C S

thương (là) hồ giang hậy, người thương người thương . . . Núi

X C S X C S L S X C X S X C C O O S X

16 — TRỐNG CƠM

Vui, hoạt

Andantino ♩ = 66

Tĩnh bằng có cái trống cơm khen ai khéo

2/4	<u>L</u>	<u>L</u>	<u>S</u>	<u>S</u>	<u>X</u> <u>S</u>	<u>L</u>	<u>L</u>	<u>L</u>	<u>S</u>
-----	----------	----------	----------	----------	-------------------	----------	----------	----------	----------

vỗ (ò mấy) bong nèn bong (ò mấy) bong nèn

<u>L</u> <u>S</u> <u>S</u> <u>S</u> <u>L</u> <u>L</u> <u>P</u>	<u>L</u> <u>S</u> <u>S</u> <u>L</u> <u>L</u> <u>P</u>
--	---

bong. Một đàn (tang tinh) con nít, một đàn (tang tinh) con

<u>L</u> <u>Q</u> <u>S</u>	<u>S</u> <u>X</u> <u>S</u> <u>X</u>	<u>C</u> <u>Q</u> <u>S</u>	<u>S</u> <u>X</u> <u>S</u> <u>X</u>
----------------------------	-------------------------------------	----------------------------	-------------------------------------

nít (ò mấy) lội lội lội sông (ò mấy) đi

<u>C</u> <u>C</u> <u>C</u> <u>L</u> <u>U</u>	<u>L</u> <u>U</u> <u>L</u> <u>U</u> <u>L</u> <u>U</u>	<u>S</u> <u>S</u> <u>S</u> <u>U</u> <u>L</u> <u>U</u> <u>S</u>
--	---	--

tìm , em nhớ thương ai đôi con mắt (ò mấy) lim

ḷ u s u | l o ḷ ḷ | s s s l u l u

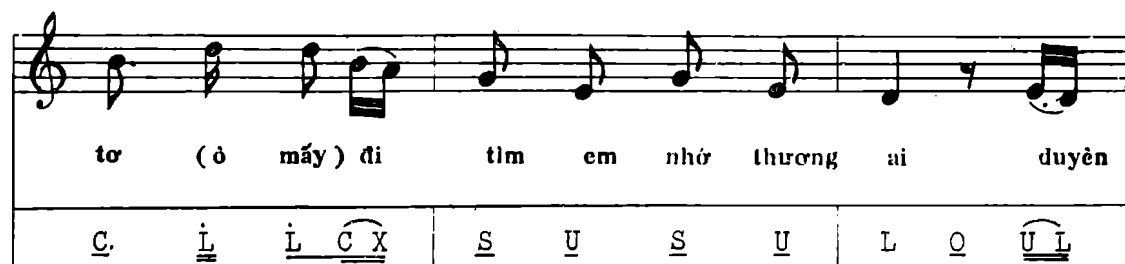
dim , đôi con mắt (ò mấy) lim dim , một

s o ḷ ḷ | s s s l u l u | s o s

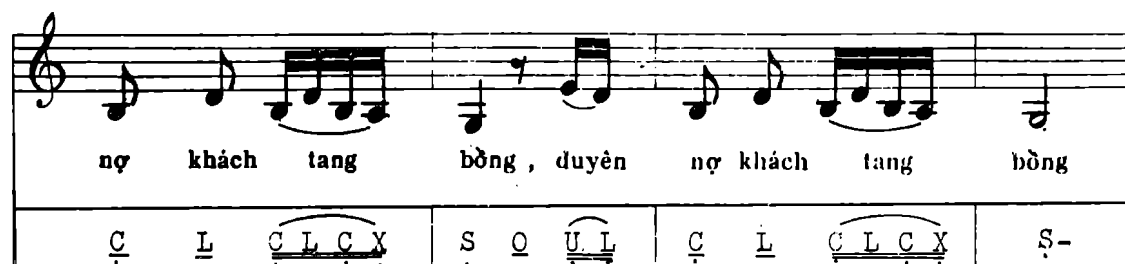
bày (tang tình) con, nhện ô ô (ò mấy) giăng tơ giăng

s. x s x | ḷ ḷ ḷ. u | ḷ ḷ ḷ c x | c o c

tơ (ò mấy) đi tìm em nhớ thương ai duyên

c. ḷ ḷ c x | s u s u | l o u ḷ

nợ khách tang hồng , duyên nợ khách tang hồng

c ḷ c ḷ c x | s o u ḷ | c ḷ c ḷ c x | s-

17 – ĐÈN CÙ tức ĐÈN KÉO QUÂN

Vui, hoạt
Andantino ♩ – 76

Khen ai khéo xếp (ô y a) cái đèn Cù voi

$\frac{2}{4}$ S S X C C X S X L L O S X

giấy (ời a) ngựa giấy (ơ) tít mù nó (ời) lại vòng

C C X S S X L L S U X L L X L X

quanh , (ơ) bao giờ em bén (ời) duyên ả anh , voi

L L C X S L O S X C C X S L S O S X

giấy (ời ả) ngựa giấy (ơ) vòng quanh (ời a) cái tít

C C X S S X L L L S X C X S X L

mù tit mù, là Khen ai khéo xếp (ô y a) bài đèn Cù đèn

L O L | L L S | S O S X | C C X S X L | L O L

Cù đèn Cù là đèn đèn ơi — ơi đèn, đèn ơi Khen

L O L | L L L L | C L- | L O C L C X | S O L | S L

mf
mv

18 — ĐIỀU ẶN XIN

Buồn, thán oán

Andante ♩ = 60

Lạy ông đi qua, lạy Bà đi lại. Thân con đui

$\frac{3}{4}$ L | S- S | S. O L | L- U X | L. O S | S- S

túi tạt - nguyên. Xin ông đồng chào, nhờ bà đồng cơm

L U S O L X | L. O S | S- L | L U S O L | L. X L | S--

19 — CHIM QUYÊN

Bình thân

Allegretto $\text{♩} = 100$

			
Chim quyên (huây) ăn trái (huây) nhần nhần			
$\frac{4}{4}$	L. L	X- L L I	L. O X L C X

			
lòng nhần nhần lòng ơi cô bạn mình			
S. I	X L C X	S L P	X P X

			
ơi. Thia thia (huây) quen cháu (huây) vợ vợ			
L-- O	O- L L	X- L X L	L O X L C X

			
chồng vợ vợ chồng ơi cô bạn quen hơi.			
S. I	X L C X	S L P X P X	L-- O

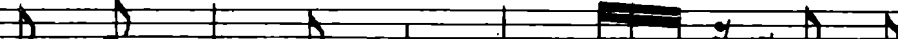
20 —

Cu ở bên trang Cu sang bên Cù năm ni được

O X U X X X X X S X X U

đậu ăn mè Bò - chao àn lúa Chập - chòe ăn

U S S S X S u S U S S

 khoai (ở hơ là) Bồ - chao hoài ! Cu hoài ! Qua

X C X. S U X S X U O O X S U

hoài ! Xắc hoài ! Cường hoài ! (là) Bồ - chao hoài !

S X S U S S U X S X U O

Ảnh Nguyễn-Cao-Đàn

NGŨ TRÚC

PREFACE

by

NGUYỄN - PHỤNG

Director, National Conservatory
of Music and Drama
SAIGON

INTRODUCTION

by

NGUYỄN - HỮU - BA

Director, National Conservatory
of Music and Drama
Huế

INDEX

- 1.— Hát chèo thuyền
- 2.— Lý tình-tang
- 3.— Trống quân
- 4.— Lý cùn Sáo (Quảng)
- 5.— Lý Giang-Nam
- 6.— Lý Ngựa Ô (Bắc)
- 7.— Ngồi tựa song đào (Quan họ)
- 8.— Lý con Sáo 'Huế'
- 9.— Lý . Nam Xang
- 10.— Hò Lờ (Hò cấy lúa)
- 11.— Hò Quết Vôi hay Hò Nện
- 12.— Cò Lả
- 13.— Ru con
- 14.— Lý qua Đèo
- 15.— Hò Giang (Hạ)
- 16.— Trống Cơm
- 17.— Đền Cũ tức Đền Kéo Quân
- 18.— Điệu ăn xin
- 19.— Chim Quyên
- 20.— Đuổi Cu đuổi Chim

Boat - song
Merry tune
Victory - drum
The Martin-song from (Quảng)
Bird shooting
Song of the horse
By the side of the cherry-tree
The Martin-song
Moral-song
Harvest-song
Song of the builders
The flying bird
Lullaby
Going up the mountain
Sea-song
The rice drum
The Light bearers
Begging Song
The Linnet
Bird-chasing

FOR DETAILED INFORMATION, PLEASE CONTACT

Pr. NGUYỄN-HỮU-BA

Director of «Tỳ-Bà» Institute,

Renaissance Center of the

Vietnamese Traditional Music

307/26 Cách-Mạng Street Phone : 41.377

SAIGON

CÙNG MỘT TÁC - GIẢ

Đã xuất bản

— Tự học đàn Nguyệt	(Nhạc cò-truyền)	1940
— Vài thiên-kiến về âm-nhạc		1950
— Bài đàn tranh	(Nhạc cò-truyền)	1951
— Mười bài ca Huế	«	1956
— Giới thiệu sơ-lược âm-nhạc Việt-Nam		1960
— Nhạc-pháp quốc-nhạc (tập I)		1960
— Dân-ca Việt-Nam (tập I)		1961
— Bản đàn Tỳ-bà (tập I)	(Nhạc cò-truyền)	1962
— Bản đàn Độc-huyền (tập I)	«	1962
— Bản đàn Nhị-huyền (tập I)	«	1962
— Bản đàn Nguyệt (tập I)	«	1962
— Bài ca Huế (tập II)	«	1962
— Phương pháp học đàn Tranh	«	1962
— Quãng đường mai	(Tân nhạc)	1940
— Lửa Rừng đêm	«	1946
— Xuân Xuân...	«	1948
— Thu Khói Lửa	«	1950
— Tiếng hát Quân Nam	«	1950
— Ánh Dương Trời Nam	«	1951
— Tiến !	«	1950
— Nhịp Sóng Ngày Xanh	«	1967
— Thanh niên Đồng Tiến	«	1967

Sẽ phát hành

— Bản đàn Độc-huyền (Tái bản, sách dày 200 trang).

Thư từ, xin gửi :
Gs. NGUYỄN-HỮU-BA
307/26 Cách-mạng
SAIGON

